Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 249. | Vineri în 10 (22) Novembre.

DREPTATEA

Apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Prețul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci). — Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserțiuni: 1 cm. □ 1 cr., plus 30 cr. timbru. — Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: Adrian P. Deseanu.

Redacțiunea şi Administrațiunea: Timişoara, cetate, strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse), Nr. 41.
Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

„Idegen nyelv“.

Timişoara, 22 Novembre n.

»Idegen nyelv« = *limbă străină!*

Eată o nouă buruiană în practica administrațiunei justițiale, ca product admirabil al sublimului câmp al *frățietății, libertății* şi *egalității de drept,* care de aproape treiḑeci de ani se cultivă în mod atât de miser din partea tuturor detentorilor puterii statului ungar.

Ce credeți, onorați cetitori, ce feliu de limbă este aceea, care aḑi este onorată cu timbrul oficios judițial de »idegen nyelv« sau »limbă străină«? Doară cea armenească, iapaneză, chineziană sau camceatchiană?

O, nu! E limba poporului autochton din cutare cerc judecătoresc, de pe teritoriul cutărui tribunal din țeară, e limba *română*! În propriul cerc judecătoresc, între marginile cutărui tribunal regesc ungar, înființat şi susținut pe seama poporului autochton din numitele cercuri sau teritorii tribunale, repet: în astfeliu de cercuri şi teritorii ori-care limbă, care nu este maghiară, se titulează şi tractează în acte oficioase judecătoreşti ca »idegen nyelv« = limbă străină!

Departe am ajuns, mult a progresat Ungaria pe terenul egalității de drept!

Eată pe ce cale.

În timpul mai nou, ales însě pe la anul 1886, apoi 1890, 1894 legislațiunea țerei a adus legi (art. 29/88 38/90 etc.) referitoare la transformarea protocoalelor de cartea fundualǎ, şi în anumiți §-i ai lor dispun, că verci-ce întabulare în cartea funduală nu se poate admite *de cât pe temeiul unui document dresat în original, sau cel puțin tradus în mod autentic, în limba maghiară,* în limba »statului«. Tot astfeliu sună şi resună, se înțelege de sine, şi ordinațiunile ministeriale referitoare la object.

Şi pe acest nobil şi de toată lauda demn principiu întemeiându-se județele de cerc şi tribunalele, va sě ḑică acele foruri de justiție cari sunt menite esclusiv şi anumit pe seama poporațiunei din cercurile lor, au întrodus moda patriotică de a pretinde şi ele de la sěrmanele părți litigante, ca documentele scrise: un biet contract, testament, atestat, cuitanță, sě le alăture traduse »în limba oficioasă«. Traducerea, se înțelege, se face pe plată, cu timbru: este o specială sarcină! Ear' când numitele județe dispun în aceasta privință, folosesc espresiunea: »*az idegen nyelvben csatolt*«...

Abstragênd de la colosala ilegalitate, ba chiar abatere de la cele mai privitive regule ale legislațiunei, că o lege ulterioară nu poate derogá pe alta prioră ce o comit suscitatele legi posterioare față de legea prioră: art. 44 din 1868, mě mărginesc de astadată a ilustră numai novissima buruiană de sub întrebare, cu »idegen nyelv«.

În cât pentru meritul causei se ştie, că nu esistă nici o lege, nici o ordinațiune ministerială posterioară, care ar dispune, ca traducerile ce se pretind eschisiv *în afaceri de cartea funduală,* sě se pretindă şi în procese civile sau criminale, cari se pertractează la județele cercuale sau la tribunalele districtuale ca foruri civile, criminale, comerciale sau cambiale. Prin urmare »poftorința« justițială de sub întrebare este illegală, abus şi de-odată şi o absurditate, care în consecuență logică şi firească ar trebuí sě ajungă cu conclusiunea sa până acolo, că toate documentele de altă limbă — nu mai au nici o trecere ca documente valide, ba doară nici un criminal, care este nemaghiar, nu mai poate fi condamnat pentru crimă, fiind că fasiunea sa propriă nu este depusă în limba statului.... Din contră, în lege víiă, sancționată şi esistentă, se dispune, că fie-care judecătoriu sě priceapă limba poporului din ținutul şi cercul sěu, ş. a. ş. a.

Însě sě revin la temă. De fapt nu e pretutindenea aşa, cum ḑice legea. Cel puțin în părțile banatice nu, ci din contră este. Avem o sumă de esemple, cari le putem citá cu numele, unde juḑii în cercuri cu poporațiune *pur nemaghiară,* juḑi de tribunale de pe aici, nu vorbesc şi nu înțeleg un singur-singurel cuvênt din altă limbă, d. e. nici nemțeşte nu ştiu, ci vorbesc şi scriu numai şi numai limba maghiară! Nu ştim unde au putut creşte şi studiá acesti domni? Şi când îi veḑi apoi în funcțiune, în nemijlocită coatingere a funcționărei lor cu poporul, atunci te apucă mila, sudori şi suspine adânci şi de unul şi de altul.

În astfeliu de casuri procedura este următoarea: Se acuiră câte un scrietoraş care rupe-frânge câte 2—3 cuvinte româneşti, altă-dată — dar' foarte rar — câte un tălmaciu — esaminat, d. e. în limba română: de juḑi neromâni, de juḑi cari abia frâng şi dînşii 2—3 cuvinte — şi cu ajutoriul acelui scrietoraş, altă dată chiar cu ajutoriul cutărui pandur, se face pertractarea, se depun la protocol *fasiunile martorilor,* martorii se somează *a jură* pe ceea-ce este depus la protocol, formula de jurământ nu o ceteşte sau rosteşte *judele insuşi,* ci respectivul scrietoraş, pandur, adesea advocatul propriu sau contrariu al părții!

Şi pe astfeliu de pertractare, fasiune, jurămênt, aduce apoi judele »în numele Maj. Sale« sentență, despre dreptul privat, despre averea, onoarea, libertatea sau chiar şi vieața cetățeanului ungar — *nemaghiar*!

Eata de unde izvoreşte »poftorința« de sub întrebare. Adevěratul ei sens este nici mai mult nici mai puțin, de cât a întoarce litera şi intențiunea legii: nu judele este pentru popor, ci poporul este pentru jude. Nu judele este obligat a înțelege limba şi datinele poporului, ci poporul sě învețe şi înțeleagă limba judelui; pentru că judele nu a avut poftă sau lipsă a se osteni cu studierea limbei poporului, las sě se osteniască şi sě speseze poporul pentru comoditatea judelui, şi pentru ca judele sě aibe pânea sa de toate ḑilele, — de la popor!

Astfeliu s'a născut cu »limba străină« — idegen nyelv.

Însě ori-cât de rěbduríu sě fii la fire, lucrurile acestea totuşi te fac sě tresari.

Când primeşti la mână şi ceteşti astfeliu de hotăriri judițiale, dacă ai simț de dreptate în sufletul těu, dacă ai conştiință de drepturile ce-ți compet, în vîrtutea legilor omeneşti şi dumneḑeeşti, dacă cunoşti postulatele humanității şi dacă ai iubire pentru sěrmanul popor, atunci te prind fiori de indignațiune, şi tare mare putere sufletească îți trebue, ca sě te stăpâneşti şi sě nu-ți eşi din sărită!

Şi cum nu? Limba unui popor ce în stat numeră peste 3 milioane de suflete, d. e. a poporului *român;* limba poporului din cercul sau teritoriul respectivului județ sau tribunal, care de secoli trăieşte pe acest pămênt, contribue cu avere, sudoare, sânge şi cu tot avutul sěu pentru susținerea statului, repet: limba acestui popor sě fie timbrată de »idegen nyelv«; titulatura ce compete eschisiv limbilor din țeri străine, doar' din Camceatca, India, China!

Şi cine e acela, care-ți titulează limba astfeliu?

E judele těu propriu, e tribunalul těu propriu! Este funcționariul şi corporațiunea menită sě fungheze ca representantul dreptății, în numele Maj. Sale a Regelui, care în sensul constituțiunei el singur are dreptul de a împărți dreptate în țeară!

Şi toți acestia pretind apoi de la popor ca sě le fie recunoscětori..... pentru cea mai mare bunătate: justiția, ce li-se face....

Nu ştim, sfetnicul Maj. Sale, cel autorisat cu administrațiunea justiției şi poartă numele de ministru de justiția: are el cunoştință despre astea, ori ba?

Are, nu are, noi protestăm energic contra batjocurei ce ni-se face cu »idegen nyelv«.

Austro-Ungaria.

Reacțiune în afacerea studenților croați. După draconica sentință a tribunalului din Agram adusă contra studenților implicați în afacerea arderei treicolorului maghiar, re-acțiunea patriotică-croată se iveşte deja. Despre colecta întreprinsă în favorul condamnaților şi despre deputațiunea femeilor croate, mai ales a mamelor studenților condamnați, plănuită la împěratul, am luat deja notiță. Acum se vesteşte, că în urma condamnărei studenților, foarte numěroşi bărbați croați poartă la mânecă bandieră de doliu; unii voiau chiar sě arboreze stindarde naționale învělite în voal de doliu, dar' la sfatul bărbaților din partidele opoziționale planul acesta s'a abandonat; s'a acceptat însě din multe părți planul, ca în câşlegile viitoare *tinerimea sě nu arangieze nici un bal.* — Advocatul din Viena, *Kozici,* a trimis procurorului *Kraljevici* o telegramă, în care 'l receaică sě comunice condamnaților salutarea sa frățească şi sě le spună, că în Viena s'au colectat deja *2000* floreni pe seama studenților relegați. — Un cetățean francez, care obicinueşte sě petreacă în fie-care an în Croația, a comunicat unui ḑiariu croat opozițional, că *şease studenți croați pot contá la întreținere şi instrucțiune gratuită în Paris.* Tot-asemenea ofert a venit şi din *Petersburg.*

În Agram ca la noi. Juristul *Bruşina,* care din incidentul ḑilei onomastice a împěrătesei-regine Elisabeta a mers la biserică îmbrăcat în costumul de gală național al universitarilor croați, a fost citat la poliție îndată după terminarea serviciului divin şi acolo i-s'a dat îndrumarea, ca numai de cât sě depună costumul şi nici sě mai cuteze a'l îmbrăcá vreodată.

Se ştie, că părintescul nostru guvern a mers atât de departe în îngrijirea sa pentru bunăstarea vremelnică a românilor, în cât flăcăilor români şi fetelor țerarnce nu le permite sě poarte brîu treicolor în colorile roşu-galben-vînět, ear' pe cei cari totuşi cutează sě îmbrace un asemenea brîu îi trage 'n judecată şi-i pedepseşte mai în bani, mai cu câte o leacă de temniță; ear' casul cu procesul domnişoarelor române din Sibiiu pentru cocarda treicoloră, este destul de bine cunoscut. Toate acestea guvernul nu le face pentru-că ar vrè — veḑi Doamne — sě persecute treicolorul

român, ci din îngrijire părintească. Farba din brînele treicolore-române e veninoasă, periculoasă pentru . . . . salubritatea purtătoriului, și astfeliu prin interdictul decretat asupra brînelor și a tot ce e roșu-galbin-vînĕt guvernul vrea numai și numai sĕ crute sanĕtatea românilor. Nu cumva sĕ creadă cineva alt-ceva, nu, Doamne ferește! . . .

Tot așa stă lucrul și cu *costumul național* al universitarilor croați. Nu pentru că acela e *croat*, nici pentru că purtătoriul unui asemenea costum prin faptul că 'l îmbracă și 'l poartă cu mândrie se marturisește de *croat*, s'a interdis studenților din partea poliției purtarea lui, ci... pentru că e prea incomod. — Parol! Cine nu crede, întrebe pe Bánffy, întrebe pe Hédervàry.

Falsificarea listelor electorale. Un conspect oficial compus la ministeriul de interne arată numerice fluctuațiunea numĕrului alegĕtorilor începĕnd de la 1880 până la 1895. Din aceasta reească, că în 15 ani numĕrul alegĕtorilor s'a sporit cu 7%, respective abia cu $^1/_2$% pe fie-care an. Cunoscĕnd modalitatea prin care alegĕtorii se sporesc ori scad ex officio, conspectul acesta n'are nici o valoare când e vorba de o statistică reală. Mult mai important este faptul, că diarele oposiționale maghiare, în special „Magyarország" basat pe vorbirea ministrului de interne *Perczel* și mai ales pe cea a deputatului *Várady* arată, că pentru anul 1896 numĕrul alegĕtorilor va scădĕ probabil cu 15—20.000. După aceasta constatare Mg. continuă astfeliu:

„Aceasta însĕ e numai apariținnea cea mai nevinovată, clar observabilă, a abusurilor comise la compunerea listelor electorale pentru anul acesta. Greșeala cea mai mare o constitue *schimbarea alegĕtorilor*, omiterea vechilor alegĕtori oposiționali și susceperea de noi alegĕtori guvernamentali, în urma căreia din compararea cifrelor este cu greu a dá de urma mișeliilor. — Observările noastre referitoare la fluctuațiunea numĕrului alegĕtorilor pe basa singuraticelor titluri de drept, ni-le vom face mâne, când apoi domnului Perczel i-se va dá posibilitatea de a se convinge, că *procedura observată cu privire la rectificarea listelor electorale sub întreaga dominațiune de până acum a partidului liberal a fost plină de corupțiune.*

Schimbări în guvernul croat. După cum spune *Agramer Tagblatt*, șeful de la secțiunea instrucțiunei, dr. *Krsnjavi* va abdice. Erá vorba sĕ abdică îndată după incidentul cu treicolorul maghiar, ceea-ce din anumite motive atunci nu s'a întêmplat. Acum însĕ cestiunea abdicerei e atât de sigură, în cât se vorbește și de succesor, care nu va fi altul de cât — *Kraljevici*, procurorul de stat care susținuse acusa contra studenților. Același diariu spune, că și pe presidentul dietei provinciale, pe Vasa *Giurgevici* voiesc sĕ'l îndupleca la abdicere, ca sĕ facă loc rectorului universităței, drului *Spevec*, ca astfeliu sĕ-i deie satisfacțiune și recompensă pentru meritele câștigate în afacerea procesului studenților.

Eată căpĕtuirea „patrioților" în sens maghiar!

Alegerile din Bohemia. La alegerile pentru dieta provincială a Bohemiei *german-liberalii* au perdut trei mandate în favorul *antisemiților* și al partidului poporal. Preste tot german-liberalii vor dispune în dietă de 25 mandate.

Străinătate.

Complicațiunile Turciei. (Brighton, 21 Novembre.) În adunarea din Brighton a conservativilor lordul Salisbury a accentuat, că i-a fost imposibil a nu dá cetire scrisoarei sultanului căci altcum ar fi greșit contra urbănităței cu care datorește sultanului. E de sine înțeles, că nu i-a putut fare comentar. Cu privire la înțelegerea comună europeană Salisbury dice, că totul ce eventual ar trebuí sĕ se întemple, să se facă pe basa decisiunilor unanime. Și-a esprimat profundul regret asupra înbolnăvirei lui *Rustem* pașa. Că din ce motiv nu mai sunt în Turcia bărbați de stat ca Rustem pașa, e o cestiune, pe carea dînsul nu o poate discută. Publicarea nouelor ordinațiuni nu este de ajuns, nu suplinește guvernatorii chiămați și curagioși. *Puterile* — termină Salisbury — *vor face totul, dar' nu-și închipuesc, ca neajunsurile atât de afund înrădĕcinate sĕ dispară ca de o lovitură măiestră.*

(Köln, 21 Novembre.) Corespondentul din Petersburg al lui „Kölnische Zeitung" este informat, că cercurile politiciane conducĕtoare din Petersburg nici-când n'au fost atât de conivente față cu gospodăria turcească, cum sunt acum. *Partea cea mai mare a diarelor se esprimă hotărît contra Angliei.* Chiar și diare notorice anti-germaniste iau posiție, în interesul susținerei păcei, pentru alianța ruso-franco-germană, carea și până acum a obținut splendide succese în Asia ostică.

(Lemberg, 21 Novembre.) După cum spun rapoartele din Varșovia, *toți guvernorii supremi ai Rusiei sunt convocați la conferință*, carea se va ține în Petersburg în Decembre.

(Athena, 21 Novembre.) Sub presidența archiepiscopului de aici, Germanos, s'a constituit un comitet *în scopul înarmărei poporului. Pentru a procură 100.000 de arme și munițiunile de pușcat la acestea se va întreprinde colectă pe întreg teritoriul Greciei.* Numeroși oficeri ai armatei au înștiințat deja archiepiscopului, că spre acest scop *îi pun la disposițiune salariul lor de pe o lună.* Un grec bogat, care nu voiește sĕ i-se știe numele, a dăruit spre acest scop *100.000 de franci.* Archiepiscopul, care e capul bisericei grecești, va trimite pastorală tuturor preoților, în carea 'i va recercă sĕ îmbărbăteze poporul la contribuiri.

(Constantinopol, 21 Novembre.) Patriarchul armean a trimis ambasadorilor o scrisoare, în care îndigitând la silniciile comise prin diferite locuri, la cele ce acum se comit și se prevĕd în viitoriu, cele scut și ocrotire pe seama poporațiunei armene carea e amenințată cu nimicire, și 'i roagă urgent sĕ cerceteze strict causele acestor silnicii.

(Odessa, 21 Novembre.) Corăbiile ce au sosit aici eri din diferite porturi ale Mărei-negre, au adus mai multe sute de armeni, cărora li-a succes sĕ scape de masacrurile mohamedanilor. Refugiații spun lucruri ingrozitoare despre masacrurile comise în Trapezunt, Bitlis, Diarbekir și Erzerum. Mai ales în Erzerum masacrurile s'au comis așa dicĕnd la vederea guvernorului Resuf pașa și a comisariului Sakir pașa. După cum se spune, la aceste crudelități pretutindenea trupele regulate au jucat rolul principal. — Refugiații sunt în stare foarte deplorabilă. Armenii de aici au întreprins pe seama lor colectă.

Dieta de la Budapesta.

Camera deputaților.

— Ședința de la 20 Novembre n. —

La ordinea dilei continuarea desbaterei budgetare, la care vorbesc deputații *Tompa* Antal, *Hortoványi*, preotul catolic *Hock* János, și Ugron Zoltan. Toți acestia sunt oposiționali și toți combat guvernul cu argumente puternice; mai ales *Tompa* și *Hock* au cetit asupra capului guvernului pĕcate grele.

Tompa (independist) îndată la începutul vorbirei sale spune următoriul adevĕr: „Nedisputabil adevĕr e, onorată casă, că *laudă merită națiunea carea întreprinde totul spre a-și validită drepturile;* dar' nedisputabil adevĕr e și acela, că *dispreț merită națiunea carea drepturite odată câștigate și-le aruncă de la sine și le cedează în mod ușuratec.*" (Subscriem. — Red.) Spune cum maghiarii sunt o națiune carea pentru drepturile sale și sângele și-l tot sacrifică, și — pentru ca sĕ poată imputá guvernului și în special lui Bánffy, că nu a luat parte la înmormĕntarea lui Kossuth — mai spune un adevĕr incontestabil, că:

„Pre-cum fie-care națiune, așa și cea maghiară 'și are bărbații sĕi mari. Națiunea e față de acestia cu omagiu, venerațiune și iubire." (Foarte laudabil. Dar' nouă pentru ce nu ni-se permite omagiul, venerațiunea și iubirea față cu ai nostri bărbați mari?! — Red.) Glorifică apoi pe Kossuth și impută guvernului, că nu a luat parte la înmormĕntarea lui. După aceea trece la Croația și impută și aici guvernului, că nu a fost destul de energic întru apĕrarea treicolorului maghiar, dicĕnd că din procesul studenților din Agram s'au convins (maghiarii), că arderea treicolorului a emanat nu din voia studenților, ci din a majorităței națiunei croate. Ia în apĕrare autonomia capitalei față cu dispositiunile ministrului de interne, dicĕnd că aici ministrul violează drepturile capitalei și dispune după al sĕu bun plac, până când în alte părți, d. e. că trachoma devastează regiuni întregi, ministrul nu vede nimic, nu face nimic. Accentuează apoi împregiurarea, că în municipii cutare amploiat își ia curagiul sĕ se alipiască unui program politic oposițional i-se face proces disciplinar, care une-ori se trăgănează până la finea vieței amploiatului. Recearcă guvernul, ca dacă pe alte terenuri e incapabil de a produce ceva folositoriu, barem pe terenul instrucțiunei sĕ facă din destul datorinței ce i-o impune legea, și atunci îi va votá și dînsul budgetul, până atunci însĕ nu.

Hortoványi (apponyist) se ocupă mai ales cu abusurile comise la alegeri și cetește un cerculariu trimis notarilor din comitatul Comorn, în care li-se impune sĕ conscrie toate voturile pe cari guvernul poate contá sigur, pe toți aceia cari ar putè fi câștigați pentru guvern cu ori-ce preț, și apoi pe aceia, cari *cu nici un preț nu pot fi cumpĕrați.*

Urmează *Hock* János, care în un discurs momentuos combate pe Berzeviczy și pe Láng (guvernamentali) și în necs cu ei guvernul, aducĕnd grandioase elogiuri lui Apponyi. Discursul este ținut în spirit specific maghiar, neconținĕnd nici un pasagiu, care sĕ ne intereseze din punctul nostru de vedere. A tras însĕ conclusiunea, că partidul liberal totdeauna va fi în majoritate, cât timp „guvernul *ține în o mână biciușca, ear' în ceealaltă straița cu ovĕs*", ceea-ce a produs furtunoase aplause din partea oposițiunilor.

După statorirea ordinei de di pentru ședința următoare, urmează interpelațiunea lui *Vajai* cu privire la persecutarea învĕțătorilor pentru ținuta lor politică. Interpelarea se va comunică ministrului de culte.

Din municipii.

Alegerile municipale. Din *Becicherec* ni-se scrie, abia acum, că alegerile membrilor pentru congregațiunea comitatului *Torontal* acolo s'au ținut în 15/27 Octombre — în diua de Dumineca — alegĕndu-se românul Iova *Lupulescu*, proprietariu și director de bancă și Talapcovici, director de finanțe în Becicherec. — Din partea organelor statului s'au comis cele mai grozave terorisări și seduceri.

Corespondență.

Prisian, 18 Novembre n.

Întimpinare.

Pe 16 l. c. fiind convocați din partea Dlui protopretor cercual din *Caransebeș*, ca sĕ luăm parte la adunare toți notarii, vicenotarii, învĕțătorii, judii și subjudii comunali, apoi jurații, în scopul ce urmează mai jos, am observat între toți și pe Dnii preoți din Borlova, Bucoșnița, Poiana și Mĕrul.

Scopul acestei adunări a fost cetirea și instruarea punctelor din Instrucțiunea privitoare la adunarea corectă a *datelor statistice* despre *starea economică a poporului* și despre avutul sĕu în general, care lucrare se va pune în curgere din 20 până în 30 l. c. luându-se ca conducĕtori ai lucrării din cestiune *învĕțătorii.*

Precis la $9^1/_2$ oare a. m. ne-am adunat cu toții în o chilie a comunității de avere, în frunte cu Dl protopretor cercual George *Rudeu*.

Instrucțiunea s'a cetit în limba maghiară și română, apoi la fie-care punct erá îndreptățit ori-care a cere deslușiri în cas de nepricepere. Desbaterile și convorbirile au decurs în cea mai bună ordine și liniște.

În fine Dl protopretor a făcut unele observări privitoare la comună, școală și învĕțători, pre cum și despre *lemnele trebuincioase.* Despre deputatul de lemne al învĕțătoriului am făcut observarea în general, dar' special numai pentru comuna mea, și am dis, că de-oarece pădurea din apropiere e de tot devastată și tăiatul lemnelor pentru anul 1896 ni-s'a dat în teritoriul poienei foarte îndepărtată, învĕțătoriul sĕ fie îndestulit cu lemnele ce i-se vor aduce.

Voind a continuá observerea, dar' imposibil ca învĕțătoriul sĕ poată fi îndestulat, pentru că cunosc adjustările oamenilor și pădurea, apoi ca învĕțătoriul sĕ nu fie constrîns a-și espiá sufletul suflând în putregaiu, cred a fi mai bine dacă i-s'ar dá bani pe seama deputatului sĕu de lemne, ca dînsul sĕ-și poată câștigá lemne pe plac. Regret însĕ și-mi esprim părerea de rĕu, că la rostirea cuvintelor „sĕ fie îndestulat cu lemnele cum i-se vor aduce", s'a făcut un sgomot mai ales din partea învĕțătorilor și imputări nemeritate, în așa mĕsură, în cât de acel sgomot mi-s'a închis terenul de a mai vorbí. Nu am putut finí cele două propositiuni ultime.

Nemeritând a fi considerat de contrariul învĕțătorimei, cu deosebire a celei din cercul Caransebeșului, vin și pe aceasta cale a mărturisí, că eu am fost, sunt și voiu fi prietinul cel mai sincer și fidel al învĕțătorimei, ale cărei misiuni și sarcini le-am suportat 33 de ani neîntrerupt. Și acum sunt

Simeon Simu m. p.
învĕț. pens. și jude comunal.

Brașov, 6/18 Novembre 1895.

Adunarea generală a despărțĕmĕntului I al „Astrei".)*

(Raport special.)

Mĕ aflu earăși în plăcuta posițiune de a Vĕ raportá ceva *bun* sĕvĕrșit în părțile Brașovului, care de un curs de vreme încoace tot mai mult țintește spre avêntul în cultură și lumină, așa că dacă bărbații, cari astădi au cârma treburilor culturale, vor continuá pe calea începută, orașul Brașov nu preste mult va deveni primul oraș — lumină între toate orașele din Ardeal, Banat și Ungaria. O mișcare bună, o pornire sănĕtoasă înspre bine se observă aci, așa că numai îmbucură ne poate faptul, că Brașovul a început a-și scutură cu putere asopoul (??) în care a dormitat până mai eri-alaltăeri.

În credința aceasta mĕ întărește și activitatea rodnică a despărțĕmĕntului I. al „*Astrei*",

*) Întârdiată.

carea eri și-a ținut adunarea generală în comuna învecinată *Feldioara*, la care a participat un număr frumos din societatea brașoveană, pre cum și dintrě preoțimea, dăscălimea și țeranimea din giur.

Comitetul central din Brașov, pre cum și ceialalți oaspeți au fost salutați din partea preotului din Feldioara, dl Iosif *Micu*, căruia i-a rěspuns dl Virgil *Onițiu*, sub-directorul despărțěmêntului, după care cu toții am asistat la celebrarea liturghiei, pre cum și a parastasului pentru repausații membrii ai „Astrei". Dl Dr. I. *Blaga* a ținut o prea frumoasă și instructivă predică, după care dl Axente *Sever* îndeamnă poporul de a participá la adunare în număr cât se poate de mare, ceea-ce s'a și întêmplat, căci sala cea mare a hotelului comunal erá îndesată de lume.

Adunarea s'a deschis la $11^1/_2$ oare prin dl Virgil Onițiu directorul gimnasiului din Brașov, care prin cuvinte bine chibzuite esplică măreţele scopuri ale „Astrei". Vorbirea de deschidere a fost acoperită de aplause.

Se dă apoi cetire raportului general al comitetului, care funcționează din 4 Ian. a. c. Din raportul cetit de secretariul comitetului, dl Dr. I. Blaga, reese, că comitetul a delegat pe membrii sěi de a lucrá în comunele aparținětoare de agenturi, pre cum și de a întreprinde colecte de câte 1 cr. până la 10 cr., din cari sě se înființeze biblioteci poporale. Colectele au avut frumoase resultate și în special cea întreprinsă de dnii Greg. *Maior* și Nicolae *Ciurcu* în Brașov, apoi cea din *Hěrman* și *Feldioara*.

Despărțěmêntul a trimis comitetului central suma de 220 fl. 60 cr. și mai posede încă o sumă de 67 fl. 44 cr., și are 65 membrii, dintrě cari 2 fundatori, 9 pe vieață, 46 ordinari și 8 ajutători.

După cetirea repoartelor se aleg diferitele comisiuni pentru censurarea lor. Acestea aflând toate în regulă proprun esprimarea bucuriei, că în sinul acestui despărțěmênt s'a început o nouă eră, o nouă vieață, ceea-ce se și primește.

Comisiunea însărcinată cu înscrierea de membri noi raportează, că s'au încassat 120 fl. S'a ales apoi un membru în comitet în persoana profesorului Nicolae *Bogdan*, după care preotul din Lancrěm, dl Isidor *Blaga*, chiămat anume pentru aceasta adunare, a ținut o prelegere poporală asupra culturei grâului, secărei și a cartofilor, care predată fiind într'o limbă aleasă poporală, a fost ascultată cu deosebit interes din partea poporului nededat cu astfeliu de dărnicie în învěțături folositoare.

Dl prof A. *Vlaicu* a tractat apoi însěmnătatea meseriilor, insistând cu multă cunoștință de causă asupra relelor ce bântuie țěrănimea noastră, care atât de greu se îndeletnicește cu meseriile.

După aceste bine succese disertațiuni președintele adunărei, dl Onițiu întrě lungi aplause închide adunarea, după care a urmat banchet, apoi concertul corului de plugari dirigeat de preotul local Iosif Micu. Corul s'a produs bine și merită toată încuragiarea fiind el unic în feliul sěu prin părțile noastre. După concert a urmat petrecere cu joc, cu care s'au finit și sěrbările împreunate cu adunarea generală, a cărei reușită numai în liniamente generale am descris-o.

X.

Cronică.

Timișoara, 22 Novembre n.

Earnă. Vine earna, se grăbește, și pămêntul ni-l albește. Vělul ei în alb sublim preste noi se lasă lin. Timișoara ạdi e albă de-a ninsoarei dalbă farbă.

† Preotul Popovici. Referitoriu la perderea harnicului preot român, anuțată prin telegrama de eri, primim următoriul anunț funebral: Subsemnații, cu inima sfâșiată de durere aducem la cunoștință, că scumpul fiu, resp. soț, frate, cumnat *Romul Papovici*, preot gr.-or. rom. în Ticvanul-mic, asesor al scaunului protopresbiteral, membru fundator al mai multor instituțiuni, după un greu morb și-a dat nobilul suflet în mânile Atotputernicului Dumneḍeu Marți în 19 Novembre la oarele 4 dimineața, în al 32-lea an al vieței și 10-lea al preoției. Rěmășițele pămêntești ale neuitatului se vor depune spre odihnă vecinică Joi în 21 Novembre la 10 oare a. m. în cimiteriul bisericei comunei Maidan. — Vecinică-i fie amintirea. — George Popovici, ca tată; Maria Popovici născ. Liuba, ca soție; Maria și Elena, ca fiice; Savu Molin, învěțătoriu; Silvia Molin născ. Popovici, ca soră; George Liuba Marcu, ca uică; Giurgi Liuba jun., Silvia Liuba născ. Jana, ca cumnați; Mihai Pepenariu, învěțătoriu, și Angelina Pepenariu născ. Popovici, ca veri.

Contele Taaffe, despre care nu de mult vestiserăm, că e pe calea morței, acum — așa se pare, că nu va mai pută mult resistá atacurilor morței. Anume se telegrafează că pulsul inimei i-a slăbit în mare měsură; se așteaptă catastrofa.

Locuitoriul speluncei. Aproape de Fiume se descoperise nu de mult o speluncă de stalactiți, carea — după cum s'a aflat mai târḍiu — are locuitori foarte interesanți. Naturalistul *Biró* Lajos în calea sa spre Guinea-nouă — unde călătorește ca esmis al museului național maghiar — s'a oprit în Fiume sě cerceteze și dînsul spelunca. Dînsul a făcut apoi descoperirea, că spelunca are locuitori vii, o curioasă specie de raci, cari sunt total orbi și numai în apele speluncelor întunecate viețuesc. Despre specialitatea aceasta a speluncei de la Fiume, cum și despre spelunca însași din punctul de vedere al științelor naturale, Biró va face raport detaiat museului.

Micado în Evropa. Cu câteva luni mai 'nainte se respândise sensațională veste, că împěratul Japanului va cercetá bětrâna noastră Evropă. Vestea erá cu atât mai sensațională, cu cât nu s'a mai pomenit încă un *micado*, care sě fi trecut preste hotarele țerei sale, — și-apoi pe lângă aceasta se mai adaugă și faptul, că vine împěratul care a bătut atât de grozav colosul de după m u r u l c h i n e z. După cum se telegrafează acum din *Londra*, micado va plecá în turneul sěu european în anul viitoriu și va cercetá cu deosebire Anglia. Regina Angliei îndată ce a aflat despre intențiunea aceasta a și trimis vorbă, că 'l vede bucuros ca oaspe al ei. Micado va călětorí cu yachtul sěu propriu și — conform regulelor curței japaneze — va fi însoțit de o întreagă escadră japaneză.

Dialog cu ministrul Bertholet. Actualul ministru de *esterne* al *Franciei* dl *Bertholet*, de profesiune este profesor de *chemiă*. Un poznaș de jurnalist s'a dus la dînsul sě-l interviveze, ear' dialogul obvenit întrě ministrul și jurnalistul a decurs în *termini chemici*. Jurnalul „Figaro" îl descrie estmod:

Jurnalistul: Ce agende aveți sě indepliniți, Escelență, ca ministru de esterne.

Ministrul: Fiți siguri, dle jurnalist, *esperimente* nu voiu face.

Jurnalistul: A, înțeleg Înse ce păreri aveți Escelență, despre *materiile esplosive*, cari s'au îngrămădit în Orient?

Ministrul: Înainte de toate voiu consultá părerile *chemicilor* din Rusia și ne vom ințelege: ce e de făcut cu elementele nepacinice?

Jurnalistul: Dar' alianța francesă-rusească?

Ministrul: Sper că din o legătură (Legațiune) comoadă, în care se află, s'o straformăm într'o alianță solidă.

Jurnalistul: Ce ținută veți observá față de Germani?

Ministrul: Germanii sunt mari măiestri în chimiă. Ei au inventat pravul de pușcă. Noi vom scoate bune foloase din invențiunea lor.

Jurnalistul: Dar' cu Egipetul ce se va întêmplá?

Ministrul: Dle șef de secțiune, adă-mi *retortele* (unelte chemice), pardon: *actele.*

Șeful de secțiune se depărtează, jurnalistul folosește ocasiunea bine venită, ca sě pună ministrului unele întrebări mai delicate: Escelență, ințelegi Dta mult din ale diplomației?

Ministrul: A, dle, chemicul este diplomat născut; el știe uní elementele *disparente* și a descompune pe cele unite. Acetul sulfuric este o alianță triplă a apei, sulfurului și a oxigenului. Aceasta triplă alianță, de și aliată în mare měsură, se poate descompune.

Jurnalistul: Ce ținută veți luá față de Rusia?

Ministrul: Îi vom pune încă și mai mult aur la disposițiune în speranța, că ea ne va ajutá cândva cu fer.

Jurnalistul: Și față de Germania?

Ministrul: De îndată ce procedura pe terenul umed de la Kiel n'a resultat împreunare, e mai mult ca sigur, că ea nu va succede nici pe uscat.

Jurnalistul: Sunt speranțe de resbel?

Ministrul: Nu poftești cumva se înghiți nițică oxigen?

Esemplu de imitat. Contele *Andrássy Dénes* nu de mult a edificat pe spesele proprii școala din Morok, și acum — după cum spune „Magyarország" — s'a decis, ca în timpul cel mai apropiat sě renoveze tot pe spesele sale *patru* biserice din comitatul *Zemplén*, spre care scop a destinat *30.000* floreni. Eată un magnat, care-și pricepe chiămarea! — Noi — ce-i drept nu avem „magnați", dar' avem destul de mulți oameni cu stare frumoasă; unde ni-se dă sě înregistrăm și despre ai nostri bărbați astfeliu de fapte frumoase?!

Musica honveḍilor. „Magyarország" de eri spune, că prima musică de honveḍi va fi în Budapesta, unde s'au și emis apelurile cătră oamenii musicali, cari ar dori sě între în „banda" honveḍească. — După Budapesta vor urmá de sigur și celelalte cât mai curênd, — apoi nu va mai avè nimeni dreptul sě dubiteze în eroismul și însuflețirea lor pentru patrie.

Anul esposițiunilor. De câte-ori se ventilează ideia vre-unei esposițiuni, în general se accentuează, că e păcat de banii aruncați pe arangiarea astorfeliu de întreprinderi, fiind-că toate esposițiunile se termină cu deficit. Că arangiatorii esposițiunilor nu sunt de aceasta părere, serviască faptul, că în anul 1896 se vor arangiá următoarele esposițiuni: La noi *esposițiunea millenară*, apoi esposițiuni artistice și industriale în cadre largi în *Berlin, Drezda, Genf, Kiel, Nișni-Novgorod* și în *Nürnberg*, ear' preste patru ani (1900) esposițiunea universală din *Paris*, carea de sigur va fi fără parechiă în analele esposițiunilor.

Un nou port maritim. Bruxella, capitala Belgiei, nu preste mult va ocupá loc între porturile maritime. Guvernul belgian a aprobat planul, ca prin tăierea unui canal orașul Bruxella sě fie făcut port maritim. Canalul, pe care vor comunicá corăbii de câte 2000 de tonne, va costá 35 mil. fr.

Din curtea țarului. Se scrie din Petersburg, că baluri de curte nu se vor arangiá nici în earna aceasta la curtea imperială rusească, fiind-că věduva țarevnă voiește sě mai jeliască un an moartea soțului ei. — Ḍiua încoronărei țarului Nicolae este statorită definitiv pe *12 Maiu 1896*. După sculares tinerei țarevne din lehusie întreaga familia se va mutá în palatul de earnă.

Grozăvenii comise de un nebun. Passanții unei strade din Montpellier au fost în ḍilele trecute martori ai unei scene înfiorătoare cum rar s'a mai însemnat în cronica ḍilei. Amploiatul de bancă Iosif *Doumergue,* care zăceá bolnav la mamă-sa, a fost cuprins repentin de deliriul nebuniei și sărind din pat a pușcat cu revolverul asupra camerierei, carea tocmai dá sě între 'n odaie. Cameriera a fugit neatinsă de glonț, dar' la sunetul pușcăturei a grăbit în odaie nefericita mamă, carea în momentul când a întrat în odaie a primit de la fiul ei două gloanțe de revolver în pept, în urma cărora a și murit la moment. Nebunul s'a urcat apoi pe parcanul ferestrei și a 'nceput sě pusce asupra trecětorilor pe stradă. Întrě acestia erá și un om bětrân împreună cu ginerele sěu și cu o nepoțică de patru ani. Rabiatul pe acestia și-i-a luat la țintă, și 'n momentul următoriu copilița fù doborită la pămênt atinsă de glonțul ucigaș al nebunului. Tatăl copilei luând cadavrul copilei în brațe voì sě fugă din fața periclului, dar' al doilea glonț îl nimeri și pe el atât de nenorocos, în cât fără vieață se prăbușì pe pavagiu strîngênd la pept cadavrul copilei. A mai rănit încă și alți trei oameni, până când după o luptă de șease oare a succes pompierilor sě'l alunge din fereastră cu tulumbele. Apoi năvălind gendarmii 'n odaie l'au legat. Abia sub impresiunea durerei causate prin legăturile strînse, a 'nceput nefericitul sě-și recapete conștiința, întrebând în ton agitat și timid: „Unde sunt eu? Dați-mi pace, mě doare dacă mě legați așa." Despre crimele comise n'aveá absolut nici o conștiință. — Nenorocitul a fost așeḍat într'un institut de alienați.

Diarist destinat la moarte. Redactorul de la *Male Novine* din Belgrad, Pera *Teodorovici,* spune în ḍiariul sěu, că emigranții sêrbi din Bosnia l'au condamnat la moarte pentru ținuta sa politică. Afirmative s'a și ales prin sorți individul care are sě'l ucigă.

Din societăți.

România Jună, Societatea academică social-literară are onoarea a Vě învitá la a XXV ședință generală, care se va ține Sâmbătă 23 (11) Novembre a. c. în sala de la „Hotel Union", IX., Nussdorferstrasse Nr. 23. Viena, în Novembre 1895. Pentru comitet: Alexandru Vajda-Voevod, președinte. Paul Bogdan, secretar. I. Începutul la oarele 8 seara. — Program: I. Partea oficială: 1. Cuvênt de deschidere. 2. Raportul anual. 3. Raportul comisiunei revědětoare. — II. Partea socială, în decursul căreia va concertá capela regimentului de infanterie 61 și ne va delectá „Ulrichskirchner Quintett" cu cântece naționale. — Oferte marinimoase în folosul cabinetului de lectură se primesc cu mulțumită.

Posta administrațiunei.

I. Boldurean, Lugoș. Losurile Dtale la tragerea din 16–19 Octobre n'au câștigat nimic; ești înse în drept sě le schimbi cu acelaș preț cu altele pentru tragerea a doua, carea se începe la 6 Decembre. Schimbul ai sě'l faci la aceeași tutungerie de unde ai cumpěrat cele ce le ai deja. În casul Dtale la Heintze Károly în Budapesta. Îți recomandăm sě le schimbi la tot casul, fiind-că la a doua tragere e cu mult mai verosimilă eventualitatea câștigului.

Reuniunea de lectură — Năsěud. Abonamentul ve espirá în 23 Decembre.

Învitare de abonament

la

DREPTATEA

Cu ḑiua de 30 Septembre a. c. stilul nostru, espiră abonamentele pe al III cuartal şi cele făcute pe luna Septembre.

Rugăm şi învităm pe dnii abonaţi sĕ grăbiască cu renoirea abonamentelor, ca astfeliu sĕ remânem în curent cu espediţia foii.

Abonamentele se fac mai uşor prin mandate postale.

PREŢUL:

pe $\frac{1}{4}$ de an fl. 2.50

pe 1 lună 85 cr.

Rugăm a se scrie curat şi legibil numele abonentului, locuinţa şi posta ultimă, eventual sĕ se lipească pe mandatul postal adresa tipărită sub carea li-se trimite „Dreptatea."

Cu stimă

Administraţia foii „Dreptatea."

Bursa de Budapesta din 20 Novembre 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 . (sc. de d.)		5%	123.50
„ „ „ 10.000	„	4%	—.—
„ „ coroane ung.	„	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . .	„	5%	126.75
„ „ „ de stat, 1889, aur.	„	$4\frac{1}{2}$	129.—
„ „ „ „ „ „ arg.	„	$4\frac{1}{2}$	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . . .			140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „			140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. . (sc. de d.)		$4\frac{1}{2}$%	100.75
„ „ „ „ croate . . .	„	$4\frac{1}{2}$%	102.50
Bonuri rur. ung.	„	4%	96.25
„ „ croate	„	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)		4%	143.75
„ hipot. croate, 100		5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100			—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . . .		$4\frac{2}{10}$	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug. .		$4\frac{2}{10}$%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . . .		$4\frac{2}{10}$%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . . .		$4\frac{2}{10}$%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)		4%	122.50
„ în coroane			98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.		4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „		5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „		5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „			198.—
„ „ „ „ 1864. 50 „			198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890		$4\frac{1}{2}$%	100.15

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acţii Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes" intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . . .	435.75
„ „ „ pe acţii Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . .	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K. . . .	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio" 200	—.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.93
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.92
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu . . .	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ 5%	100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	101.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}$%	100.50
„ de credit ardeleană 5%	101.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}$% 40 ani	99.—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}$% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.25
„ „ „ „ „ $5\frac{1}{2}$%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ $4\frac{1}{2}$% em. VI. . .	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III emis 5%	102.25
„ „ „ „ IV emis. $4\frac{1}{2}$%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5% . . .	102.—
„ I. „ „ „ „ $4\frac{1}{2}$% . . .	99.50
Împrumut. băncii ung. hipotec. 4%	128.50
Obl. c. fr. bulg. 6%	122.—
„ cu prem. sërb. 100 fr. 3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.) . 3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeş-Bega 5%	140.—

Sorţuri private.

Împrumutul oraş. Viena din 1874, 100	174.50
Sorţuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv" 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roşie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligaţiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roşie italian. 25 lire . . .	12.75
„ „ „ „ (st. austr.) . .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roşie austr. 10	19.—
Sorţi Pálffy 40	59.20

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 20 Novembre 1895.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil.	per 100 chil.	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil.	per 100 chil.	5.90—5.95
Sĕcară, greutatea cualit.	per 100 chil.	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit.	per 100 chil.	6.00—6.10
Ovĕs, venturat	per 100 chil.	6.40—6.50
Cucuruz, nou	per 100 chil.	5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct.	în bani per 100 kgr.	6.69 şi 6.71
Grâu la Mart.-Apr.	„ „ „ „ „	7.05 şi 7.06
Grâu Maiu-Iuniu	„ „ „ „ „	—.— şi —.—
Sĕcară la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.06 şi 5.07
Porumb Maiu-Iuniu	„ „ „ „ „	6.13 şi 5.15
Porumb Iul.-Aug.	„ „ „ „ „	5.07 şi 5.09
Porumb Aug.-Sept.	„ „ „ „ „	5.08 şi 5.10
Ovĕs la Sept.-Oct.	„ „ „ „ „	5.87 şi 5.89
Ovĕs la Mart.-April	„ „ „ „ „	—.— şi —.—
Rapiţă Aug.-Sept.	„ „ „ „ „	9.45 şi 9.50

Têrgul de producte din Budapesta.

(Preţurile de la 20 Novembre 1895.)

Specia	Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	Preţul per 100 kgr. până	Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	Preţul per 100 kgr. până
Grâu Bănaţan vechiu	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bănaţan „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bănaţan „	78	6.60	6.65	79	6.70	6.75
Grâu Bănaţan „	80	6.75	6.80	81	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Tisa „	76	—.—	—.—	77	6.55	6.60
Grâu de la Tisa „	78	6.75	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Tisa „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ reserv	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bpestan „ „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bpestan „ „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu Bpestan „ „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de la Alba „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Alba „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu de la Alba „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Alba „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de Bacica „	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de Bacica „	76	—.—	—.—	77	6.60	6.65
Grâu de Bacica „	78	6.70	6.75	79	6.80	6.85
Grâu de Bacica „	80	6.85	6.90	81	—.—	—.—
Secară nouă, pr.	70—72	5.05	5.10	—	—	—
Orz nou	60—62	—.—	—.—	de nutreţiu		
Orz nou	62—64	—.—	—.—	de vinars		
Orz nou	64—66	—.—	—.—	de bere		
Ovĕs vechiu	39—41	6.85	7.20	—	—	—
Ovĕs nou	39—41	—.—	—.—	—	—	—
Porumb vechiu	75	5.05	5.10	străin		
Porumb nou	73	4.75	4.80	—	—	—
Porumb vechiu	—	—.—	—.—	Bănăţan		
Porumb nou	—	—.—	—.—	—	—	—
Rapiţă nouă	—	—.—	—.—	Bănăţan		
Hirişcă vechiă	—	—.—	—.—	—	—	—

Têrgul de producte diverse.

(Preţul per 100 kilograme.)

Specia	Cursul Bani	Cursul Marfa
Semênţă de trifoiu luţernă ung. nouă	52.—	56.—
Semênţă de trifoiu roşiă nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiţă	5.—	5.25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48.50
Unsoare de porc din provinciă	—.—	—.—
Clisă nouă, uscată la aer, I-a	—.—	—.—
Clisă de masă, 4 rude	43.50	44.—
Clisă de masă, 3 rude	46.50	47.—
Clisă afumată	48.50	49.—
Sĕu sêmburos	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, cual. uscit.	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 100 drb	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 85 drb	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, drb	—.—	—.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb	10.75	11.25
cu termin per 500 kgr. în saci.	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.70
cu termin per 500 kgr. în saci,	9.75	10.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb	16.25	16.50
Lecuar de prune slavon	11.50	12.50
Lecuar de prune sêrbesc	10.50	11.—
cu termin slavon	13.75	14.—
cu termin sêrbesc	12.75	13.—
Miere brută	—.—	—.—
Miere galbină, destilată	32.—	33.—
Ceară din Rosenau	152.—	155.—
Ceară slavonă	—.—	—.—

Bursa din Bucurescı 6 Nov. 1895.

Efecte	Dobânda	Scadenţa cupoanelor	Oferite cu bani gata
Împrumuturi de stat Române			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct.	$101\frac{1}{4}$
„ amortisabilă	5%	Apr.—Oct.	98
„ „ din 1892	5%	Ian. Iuliu	$97\frac{1}{4}$
„ „ „ 1893	5%	Ian. Iuliu	97
„ „ $32\frac{1}{2}$ mil.	4%	Ian. Iuliu	$83\frac{1}{4}$
„ „ 50 mil. .	4%	Ian. Iuliu	84
„ „ 274 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
„ „ 45 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung . . .	5%	Ian. Iuliu	—
Obl. de Stat (conv. rur.) . .	6%	Maiu Noemb.	101
„ casei pens. a 300 lei .	10	Maiu Noemb.	278
Imprumuturi de oraşe			
Obl. ale com. Bucureşci 1893	5%	Ian. Iuliu	90
„ „ „ „ 1884	5%	Maiu Noemb.	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	Maiu Noemb.	88
Împrumuturi de societăţi			
Scris. func. rur.	5%	Ian. Iuliu	90
„ „ urb. Bucureşci .	7%	Ian. Iuliu	—
„ „ „ „ . .	6%	Ian. Iuliu	101
„ „ „ „ . .	5%	Ian. Iuliu	$85\frac{1}{4}$
„ „ „ Iaşi	5%	Ian. Iuliu	$77\frac{1}{4}$
Obl. soc. de basalt	6%	Ian. Iuliu	—

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timişoara.